

ΜΟΥΣΙΚΟΚΡΙΤΙΚΑ

“ΠΟΛΕΜΟΣ ΕΝ ΠΟΛΕΜΩ,”

Θά ἤθελα ὁ Σαμάρας, ἓνας ἄνθρωπος πού μᾶς ξερχεται ἀπὸ τὴν Εὐρώπῃ μὲ ἑπτὰ ὅπερες στὴ ράχη του παιγμένες σὲ Σκάλες, σὲ Μιλάνα καὶ σὲ θέατρα πρώτης γραμμῆς, θά ἤθελα, λέω, νὰ μᾶς καλοῦσε ἓνα βράδι στὸ θέατρο γιὰ νὰ μᾶς δείξῃ τί μπορεῖ νὰ κάνῃ ἡ Ἑλληνικὴ Τέχνη. Θά ἤθελα νὰ ἐπαιρνε ἓνα λιμπρέττο ὅπερας σέριας, μὴ ἑλληνικὴ ὑπόθεσις, καὶ νὰ μᾶς ἔδειχνε ἐκεῖ ὅλην τὴν μαεστρία. Ἀντὶ αὐτοῦ ὅμως, ὁ Σαμάρας **κατέβηκε** σ’ ἓνα θέμα πού δὲν τοῦ ἀξίζει. Ἡ τέχνη του χαντακώθηκε ἀπὸ τὰ ἐμπορικὰ ἐλατήρια τὰ ὁποῖα τὸν ἐσπρωξαν μὲ δύναμιν πρὸς τὸ νομιζόμενον ἐπικερδὲς αὐτοῦ εἶδος. Καὶ τὸ κατέβασμα αὐτὸ κάποιος πολὺ καθὼς πρέπει Κύριος σὲ κάποιο πολὺ Κύριο ἄρθρο τὸ θεώρησε πρώτης τάξεως **γεγονός** ! Ἐὰν μεθαύριο ὁ Σαμάρας, δνειρευόμενος μεγαλύτερα κέρδη, στραφῇ πρὸς τὸ ἐπικερδέστερο εἶδος, τὴν Ἐπιθεώρηση, τότε... πάλι τὸ πρᾶγμα θὰ χαρακτηριστῇ γεγονός ! Αὐτὲς τὶς σκέψεις κάνει κανεὶς ὅταν ἀκούει τὸ «Πόλεμος ἐν Πολέμῳ».

Ἄλλ’ ἀρά γε ὁ Σαμάρας ἐπέτυχε καὶ στὸ εἶδος αὐτοῦ τῆς Τέχνης ; γιὰτὶ κανεὶς βέβαια δὲ θὰ ἀρνηθῇ ὅτι καὶ ἡ ὁπερέττα εἶναι καὶ αὐτὴ ἓνα εἶδος τέχνης, προηγμένης μάλιστα κάπως.

Ὅχι. Καθαρὰ καὶ ξάστερα, ὄχι. Ὁ Σαμάρας ἔκανε μιὰν ἀπότομην μετάπτωσιν ἀπὸ τὸ δραματικὸ ὕψος (ὅπου εἶχε ὡς τώρα ἐργαστῇ) στὸ ἐλαφρό. Ἡ ἀπότομὴ αὐτὴ μετάπτωσις ἔφερε ἀποτελέσματα κομικὰ. Δὲν προπόνησε ὁ συνθέτης τὸν ἑαυτοῦ του πρωτύτερα. Δὲν ἔκανε κάποια σχετικὴ κούρα. Φανταστῇτε ἂν ἔξαφνα ὁ Φῦρστ τὸ ἓνα βράδι ἔπαιξε Οἰδίποδα καὶ τὸ ἄλλο καμμιὰ φάρσα τοῦ Φεντώ. Ἔτσι λοιπὸν ἀπὸ τὸ ἔργο τοῦ Σαμάρα λείπει τὸ **χοῦ** καὶ ἡ νοστιμάδα τῆς ὁπερέττας, πρὸ πάντων στὰ λαϊκὰ μέρη. Ἐπειτα ἡ πατριωτικὴ του ἐμπνευσις δὲν παρουσίασε τίποτε καινούργιο.

Ὁ Σαμάρας ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού ἔγραψε τὸν ὕμνον τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων, ἀπὸ τότε χύνει στὸ ἴδιον καλούπι κάθε πατριωτικὸ θούριον, ἄξιον νὰ τραγουδιέται ἀπὸ παιδιὰ τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου κατὰ τὶς ἐθνικὰς τελεάς. Ἐπίσης οἱ σερβάντες του εἶναι πάντα ὁ ἴδιος. Τὰ αἰώνια «πιστικάτα» τῶν ἐγγόρων καὶ οἱ αἰώνιες ἀπομιμήσεις τῆς κιθάρας. Τὰ φινάλε τοῦ ἔργου του δὲν εἶναι δικὰ του, εἶναι τῆς δύστηνης «κναυλεύκου» καὶ τοῦ «δικέφαλου ἀητοῦ». Εἶναι τοῦ «ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως», εἶναι τέλος πάντων τοῦ «Ζήτω ἡ πατρίς», ἡ ὁποία καημένη πατρίς εἰσέφερε κυριολεκτικῶς τὸν **δβολόν** της

ἀρκετὰ στὸ ἔργο αὐτό. Τὰ λεγόμενα βαρεὰ μέρη τοῦ ἔργου, νὰ δραματικά, εἶναι κάπως καλύτερα δουλεμένα. Ἀλλὰ τὰ ἐλαφρὰ ἐγράφηκαν μὲ τὸ στασιόν. Δὲν ἔχουν ἐκεῖνο τὸ μπρίον ἐνὸς βάλς «Εὐθυμῆς χήρας», «Λουξεμβούργου», «Εὔας» κτλ.

Αὐτὸ δὲ λέγεται ἐπιτυχία. Λέγεται ἀτυχὴς ἐπιχείρησις, ὑπὸ ἐποπὴν τέχνης. Μόνον ἡ ἐνορχήστρωσίς του εἶναι πραγματικὰ καλὴ. Ἀλλ’ αὐτὸ ἔλειπε, ἓνας Σαμάρας νὰ μὴν ξέρῃ νὰ μεταχειριστῇ τὴν ὁρχήστρα !

Τὸ λιμπρέττο, ἐπιθεώρησις, πατριωτικὸ δράμα, πλαστικὲς εἰκόνες, ξεκάρφωτο καὶ ἀσύνδετο.

Ἡ ἐχτέλεσις, βγάλε τὴν Ἑνκελ καὶ τὸ Φιλίππιδην γιό, στὰ ἄλλα μετριώτατη. Ἡ ὁρχήστρα ὠρύετο καὶ τὰ χάλκινα ὄχι καλὰ κουρδισμένα.

ΜΑΕΣΤΡΟΣ

...

ΟΠΟΥ ΚΑΙ ἌΝ ΠῶΑ...

Στὸν ποιητὴ Πάλλη

Ὅπου κι ἂν πῶα δὲν εἶδα γὼ
σὰν τῆς Ἀνθούλας τὸ χωριὸ
πῶχει τ’ ἀμπέλια τὰ πολλὰ
καὶ τὰ περβόλια τὰ καλὰ
καὶ τὶς ραχοῦλες τὶς ψηλές
πού πᾶν οἱ βεργολυγερές.
Ποὺ πᾶν καὶ στήνουνε χορὸ
κι ὅλο μαζώνουν τὸ χωριό.
Χορεύει ἡ Ἀνθούλα ντροπαλὴ
κι ὅλος ὁ κόσμος τὴ θωρεῖ
τὴ γλέπω τὴν ἀπὸ μακρυνὰ
καὶ μοῦ φλογίζεται ἡ καρδιά.

ΙΩΣΗΦ ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ

Πρόσκλησις τῶν ὑπηρετησάντων ἐφέδρων ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν πρὸς ἀπονομὴν τῶν ἀναμνηστικῶν μεταλλίων.

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

καλεῖ πάντας τοὺς λαβόντας μέρος εἰς τοὺς κατὰ τῆς Τουρκίας καὶ Βουλγαρίας πολέμους ἀπολυθέντας ἐφέδρους ἀξιωματικούς καὶ ὁπλίτας, τοὺς ἔχοντας λάβει κατὰ τὴν ἀπόλυσίν των πιστοποιητικὰ ἐμφαινόντα τὰς μάχας, εἰς ἃς ἔλαβον μέρος ἢ μὴ, ἵνα φέρωσι ταῦτα εἰς τὸ Δημαρχεῖον ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς σήμερον πρὸς κατάρτισιν τῶν πινάκων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων θέλουσιν ἀπονεμηθῇ τὰ ἀναμνηστικὰ μετάρλια ἀμφοτέρων τῶν πόλεμων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14ῃ Ἀπριλίου 1914.

Ὁ Δήμαρχος

ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ